

EERSTE JAARGANG, NUMMER: 10 - DECEMBER 2019

In dit nummer onder andere:

- * Opbouw Lloyd-Atelier te Netersel: afsluiting fase-1.
- * Aankomst van het Sibajak-scheepsmodel te Netersel.
- * De ondergang van het ss Siantar in maart 1942.
- * Het schip van de maand: het 'ms Indrapoera'.
- * Rijsttafelen met de feestdagen?
- * 'Flessenpost'

Het Lloyd-Atelier wenst u fijne feestdagen en
een voorspoedig 2020 toe!

De Sibajak komt thuis!

COLOFON:

'LLOYD - ATELIER' - NETERSEL

Eindredactie: Ed van Lierde
Tekstcorrectie:
Josje van Lierde-OlivierUitgever:
Ed van Lierde - Netersel
Telefoon: 0497 - 840999
E-mail: Lloydexpo19@gmail.com**KATA PENGANTAR**

Op de eerste plaats wil ik u in deze, soms onbegrijpelijke tijd, toewensen dat de huidige wereldse 'roerigheid' geen of nauwelijks invloed heeft op uw eigen 'huis en haard-sfeer'. Deze maand geeft voor de meesten van u de nodige afleiding in gezelligheid, hoewel dat helaas niet voor iedereen zal gelden! Hoe het ook zij ik wens u fijne feestdagen, veel geluk en een goede gezondheid voor 2020 toe! Voor degenen onder ons waarmee het niet zo goed gaat, wens ik een spoedige verbetering van die situatie.

Het klinkt wellicht wat egocentrisch, maar onszelf wensen we eindelijk eens rust aan het Lloyd-erfgoed-front, want wat zou het mooi zijn als mensen die, bewust of onbewust, het Lloyd-erfgoed onder druk zetten in het nieuwe jaar tot wijzere inzichten komen.

Met goede moed gaan wij in het nieuwe jaar te Netersel verder met fase-2 van de opbouw van het Lloyd-Atelier en in april is het alweer de tweede Slam-herdenking op onze nieuwe plek! U weet het: als u in de buurt komt (zo niet, dan ook!), bent u in het nieuwe jaar direct al van harte welkom, er is dan al heel wat te zien, laat staan te vertellen

Ed van Lierde

VORDERINGEN BIJ BOUW LLOYD-ATELIER !

Onze electriciens, oud Lloyd-WTK's Arie en Harry zijn gereed met hun uitgebreide electriciteitsklus. Ik hecht eraan hierbij direct op te merken dat de 'fysieke' inzet van deze twee oud Lloyd-Krasse Knarren enorm in de papieren zou zijn gelopen als de electriciteitsvoorzieningen door een bedrijf waren aangelegd. Ik heb hier al eerder 'juichende' dingen over Arie de Waardt en Harry van der Brugh geschreven, maar kan het ook niet laten daaraan toe te voegen dat de heren maar liefst **twalf** keer naar Netersel (en terug) zijn gereden om vervolgens die twaalf dagen aan het elektrisch Atelier-wonder te werken. Niets is hierbij overdreven, want de vele leidingen, spotjes en stekkerdozen hebben voor een waardige en zeer sfeervolle verlichting gezorgd (zie sfeerfoto's op deze en volgende pagina). Fase-1 is daarbij, elektrisch gezien, afgesloten en de heren komen

weer terug voor Fase -2, dat pas aan de orde kan zijn als het dak van het atelier is gerenoveerd. In fase-1 heb ik overigens zelf nog wat te klussen, zoals het uitruimen van de drie ruimten die nu gereed zijn en het inruimen van de opslagruimte naast en de zolder boven de bibliotheek en het atelier.

Ook aan de gedekte Rotterdamse Lloyd eettafel moet nog worden gewerkt, dit omdat nog niet al het benodigde RL-bestek, porselein en glaswerk beschikbaar is. Vandaar hier nogmaals een oproep aan degenen die mogelijk iets kunnen betekenen voor het compleetmaken van deze prachtige dinertafel. Kan iemand me verder helpen? Ik zoek namelijk nog (zie foto rechts):

1. RL-bestek (niet KRL).
2. RL-water- en wijnglas.
3. RL-Peper/zoutvaatjes.
4. RL-Bloemenvaasje.

Alvast dank!

De 'Horizon'-kamer van het Lloyd-Atelier was er helemaal klaar voor dinsdag 17 december ging Ed naar de werf in Roermond om samen met de bouwer van het Sibajakmodel, Arnoul Lormans de allerlaatste handelingen aan het model te verrichten. De volgende dag, 18 december, volgde het vervoer naar Netersel, waar de Sibajak feestelijk door Ad & Harry van der Brugh en 'Port-Queen' Josje werd binnengehaald. Het meer dan anderhalve meter-lange scheepsmodel van de Sibajak heeft een eervolle plek in de splinternieuwe horizonkamer gekregen en staat daar tussen prachtige fotos, schilderijen en affiches van haar zusjes. Het is , na de Gede weer een 'masterpiece' van onze Arnoul Lormans uit Rurmunj. In het volgende magazine besteden wij meer aandacht aan details van het model zelf.

*De Djongos en het onderstel staat te wachten de Sibajak nog in de auto scheepsmodel en vitrine worden naar het Atelier gebracht.
Foto's: Josje van Lierde en Harry van der Brugh.*

De spotjes verlichten de bagage 'op de horizon' precies boven het scheepsmodel van de Sibajak. De grote scheepsbel van de Bengalen krijgt nog een andere plek!

Trotse bouwer en blij 'ontvanger' staan samen terecht te glunderen!

Op de panoramafoto van Harry van der Brugh ziet u, naast mij, Arie de Waardt die, samen met Harry, voor de aangename 'belichtings sfeer' heeft gezorgd.

De Sibajak kijkt uit op zusje Slamati

BIJDRAGEN IN DE BOUWKOSTEN VAN HET LLOYD-ATELIER !

De feestdagen vormen een goede gelegenheid om, nóg meer dan voorheen, aandacht te besteden aan de gulle steun bij de opbouw van het Lloyd-Atelier. Graag wil ik u aangeven dat tot nu toe 22 personen een bedrag op de speciale bouwrekening hebben overgemaakt. Om u een idee te geven over de gezamenlijke hoogte van deze bijdragen mag ik u melden dat dit, tot heden, maar liefst eenderde van de totale materiaalkosten-begroting is en dat ik gelukkig niet of nauwelijks te maken heb met loonkosten!

Laatste bijdragers

Bijdragers blijven gelukkig de bouwrekening vinden en zoals nu gebruikelijk is geworden, vermeld ik, met uitgebreide dank, hun namen. Afgelopen maand mocht ik van de volgende personen een bijdrage ontvangen: (wederom van) Slamatochter Anje ten Have (dochter van Cornelis ten Have oud Lloyd-2e Machinist van de Slammat, Evelien van der Lubbe (vriendin van Anje ten Have en tevens haar persoonlijke 'e-mail-postiljon' van dit magazine), Theo Jansen, oud Lloyd-Bediende AD, John Minnaard, oud Lloyd-Bakker/kok, Klaas Reinigert, oud Lloyd-Stuurman en oud directeur Smit-Tak), Ton van Haastregt, oud Lloyd-Handlanger/olieman en Hans Reijnen, oud Lloyd-WTK.

Ook bovengenoemde personen: 'Welkom bij de financiële hulptroepen!' hartelijk dank daarvoor!!

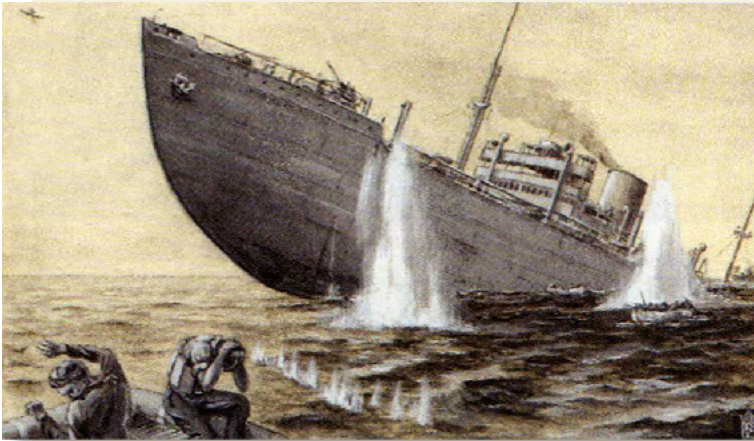
EEN KLEINE BIJDRAGE ? JA GRAAG!

Als ook u de opbouw van het Lloyd-Atelier financieel wilt ondersteunen, houd ik me uiteraard meer dan aanbevolen. Als dat het geval mocht zijn, graag het bedrag storten op het speciale bouwrekeningnummer:

NL 46 RABO 0341072567

ten name van Ed van Lierde met s.v.p de toevoeging: "Bijdrage in opbouwkosten Lloyd-Atelier".

MODJOKERTO-PETITIE

Petitie verstuurd

Op 12 december hebben wij de Modjokerto-petitie naar de mailbox van het Erfgoedcentrum te Benthuizen gestuurd. De volgende dag ook nog per post (aangetekend schrijven).

De petitie zelf

De Modjokerto-petitie is bedoeld als laatste redmiddel om het Erfgoed-centrumbestuur niet alleen duidelijk te maken dat men met de Modjokerto-motorreddingssloep een totaal verkeerde weg is ingeslagen, maar hen in feite ook te 'dwingen' de Modjokerto-overeenkomst na te komen en stappen te zetten die het verval van de sloep in weer en wind, direct laat stoppen. Uit de summier informatie daarover hebben we moeten opmaken dat het oorlogsmonument zonder voorwaarden aan Historyland te

Hellevoetsluis is weggeschonken. Het verantwoordelijk houden van het Erfgoedcentrum voor de sloep doen wij met geduld en ook met deze petitie geven wij het bestuur nogmaals de mogelijkheid hun koers in dit, inmiddels dossier, te wijzigen. Mocht het tot een rechtszaak komen dan zal ons onzorgvuldigheid en ongeduld zeker niet verweten kunnen worden!

Brede steun

Wij hebben geprobeerd in een zo kort mogelijke tijd een zo breed mogelijke steun voor deze Modjokerto-petitie te krijgen en wij zouden deze zaak graag vóór Kertsmis uit de wereld willen hebben. Na tien dagen hadden we al steun van de Vereniging van Gepensioneerden van de voormalige N.V.Koninklijke Rotterdamsche Lloyd-Wm Ruys & Zonen (ongeveer 200 leden) en de Club van oud-WTK's voormalige Koninklijke Rotterdamsche Lloyd (ongeveer 104 leden). Verder via e-mail een 20-tal persoonlijke steunbetuigingen die overigens dagelijks binnen blijven druppelen.

Eerste reactie van Erfgoedcentrum

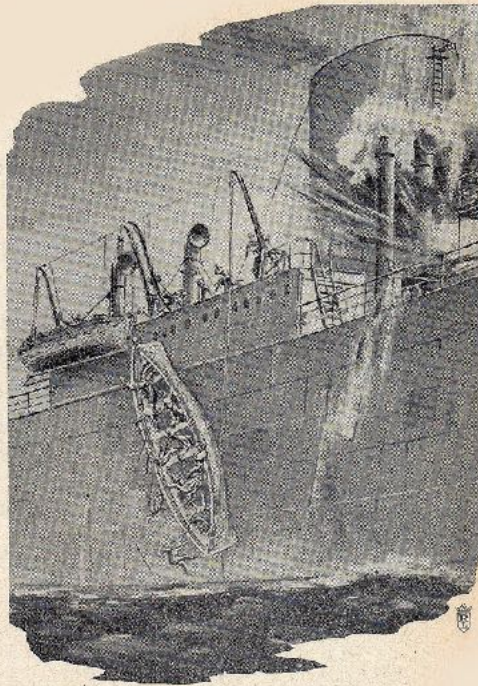
Momenteel is de situatie alvolgt: De bestuursscretaris heeft een eerste e-mailreactie gegeven, zie daarvoor de rubriek 'Flessenpost' op pagina-5.

Wij danken bovengenoemde steunbetuigers en houden u op de hoogte van een of geen reactie van het Erfgoedcentrumbestuur op deze Modjokerto-petitie

Het ss SIANTAR

Vlak na de Tweede Wereldoorlog verscheen in het personeelsblad van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd: 'Ons Nieuws' een serie artikelen met de titel: "De tol welke onze maatschappij aan de oorlog ter zee betaalde". Door in het 'Lloyd-Atelier magazine' aandacht te besteden aan een van die artikelen willen wij de slachtoffers eren. Voor hun en onze vrijheid hebben zij de hoogst mogelijke prijs moeten betalen. De originele artikelen zijn in het Lloyd-Atelier te zien.

De tol welke de Maatschappij aan de oorlog ter zee betaalde

VIII

De ondergang van het m.s. „Siantar“ in de Indische Oceaan op 3 Maart 1942

Evenals de MODJOKERTO, waarvan het verloren gaan in de vorige aflevering werd behandeld, behoorde ook het m.s. SIANTAR tot de schepen, die tijdens de Japanse actie tegen Nederlands-Indië in de Indische wateren waren en getracht hebben aan de greep van de Japanners te ontkomen. Singapore was reeds gevallen en de Japanse vloot dreigde na de slag in de Javazee haar arm ook naar Java uit te strekken. De felle strijd om Java stond op het punt te beginnen en de Nederlands-Indische regering, de ernst van de toestand inziende, besloot order te geven dat de koopvaardijsschepen, die zich nog in de Indische wateren en havens bevonden, zouden trachten weg te komen. In het kader van dit besluit werd door de Commandant Zeemacht in Indië order gegeven aan de gezagvoerder van de SIANTAR de haven van Tjilatjap te verlaten, zo spoedig mogelijk tot 400 mijl uit de wal te varen en daar op orders te wachten. Het schip verliet de haven van Tjilatjap op 27 Februari 1942. Na 1½ dag varen werd een draadloos bericht opgevangen van het m.s. MODJOKERTO, dat een dag later uit dezelfde haven was gevlucht en zich op circa 100 mijl afstand van de SIANTAR in N.W.-richting bevond, dat dit schip door een vliegtuig werd aangevallen, een half uur later gevolgd door het bericht, dat het schip achtervolgd werd door een oorlogsschip van onbekende nationaliteit, weer een half uur later gevolgd door het bericht, dat het schip zinkende was. Van een Amerikaans oorlogsschip, dat geen positie opgaf, werd nog een bericht

opgevangen, dat het door Japanse oorlogsschepen achtervolgd werd. Naar de sterkte der seinen te oordelen, moest dit Amerikaanse schip niet ver uit de buurt zijn. Er opereerden dus blijkbaar Japanse oorlogsschepen in de omgeving en dit was voor de gezagvoerder van de SIANTAR aanleiding de snelheid van het schip op te voeren en naar de Australische kust te sturen.

Die dag en de daaropvolgende gebeurde er niets. Het schip was toen tot bijna 800 mijl Zuid van Tjilatjap en tot circa 300 mijl van de kust van Australië gevorderd, maar had nog geen orders ontvangen. Wel werd een bericht voor een ander Nederlands schip opgevangen, waarin dit schip order kreeg naar Tjilatjap terug te keren. De gezagvoerder besloot daarom niet verder Zuidelijk te varen, maar langzaam terug te keren tot 400 mijl uit de Java-wal en daar de orders af te wachten.

Om half zeven in de morgen van 3 Maart, toen de SIANTAR zich op 21° 20' Z.B. en 108° 45' O.L. bevond, verscheen plotseling een onderzeeër op 1½ mijl afstand van het schip boven water. De gezagvoerder van de SIANTAR bracht zijn schip onmiddellijk in gevechtspositie

en gaf order het afweerkanon in actie te brengen. De onderzeeër, die de Japanse nationaliteit bleek te bezitten, loste het eerste schot, dat echter miste. Het volgende schot kwam van de SIANTAR en de granaat sloeg zeer dicht naast de onderzeeër in het water. De volgende schoten van de SIANTAR zouden zeker treffers zijn geweest, als het kanon toen niet geweigerd had; naar later uit verklaringen van de enige kanonnier, die gered werd, bleek, was een vitaal onderdeel vermoedelijk gebroken. Het tweede schot van de onderzeeër vernielde de antenne, zodat de marconist nog slechts de nood-installatie kon gebruiken. Inmiddels zette de onderzeeër de beschieting van het nu weerloze schip voort; de bakboord-reddingsboten waren reeds door het granaatvuur versplinterd, zodat voor het verlaten van het schip nog slechts de boten aan stuurboord overbleven. Het verlaten van het schip moest onder voortdurende beschieting plaats vinden. Als eerste slachtoffer viel de tweede officier, die bij het te water laten van de stuurboordsboot No. 2 door een granaatscherf dodelijk werd getroffen; de talie ontviel aan zijn handen en de boot plofte in het water. Bij stuurboordsboot No. 1 werd de vierde officier door een scherp getroffen, waardoor hij viel en de talie aan zijn handen ontglipte. Ook deze boot plofte in zee.

Degenen, die nog aan boord waren, moesten nu met achterlating van alles overboord springen en trachten de boten zwemmende te bereiken. Ook daarbij vielen slachtoffers. De onderzeeër vuurde nog een torpedo op het schip af, waardoor het na tien minuten zonk, en verdween daarna zonder zich om de drenkelingen te bekommeren. De gehele tragedie speelde zich in een half uur af.

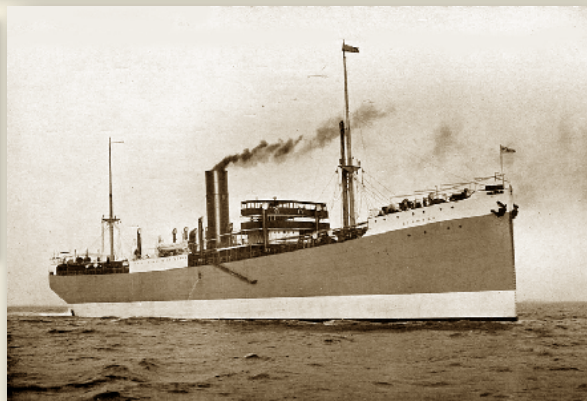
De schipbreukelingen, die er in geslaagd waren de boten te bereiken, herstelden deze zo goed mogelijk en verbonden de gewonden onder hen. Bij het appèl bleek dat 21 man vermist werden, gedood bij het vieren van de boten of bij hun poging de boten zwemmende te bereiken...

Na een dag in de boten werden de overlevenden opgepikt door een Nederlands schip en met het oog op de gekwetsten in de dichtstbijzijnde haven in Australië aan land gebracht.

Deze ramp eiste door het onnodig ruwe optreden van de vijandelijke onderzeeër 21 slachtoffers.

Japanse onderzeeër - 1942

Het ss Siantar in 1926

ss Siantar met Kapitein en Stuurlieden op de brug - 1926

Deze 'Flessenpost' is bedoeld om de lezer, indien gewenst, de mogelijkheid te geven zichzelf meer te betrekken bij het 'wel en wee' van het Lloyd-Atelier. In deze rubriek is plaats ingeruimd voor meningen, vragen, overwegingen, ideeën, etc. Vanwege de beperkte ruimte kan de tekst bij meer uitgebreide reacties ingekort worden, zonder overigens aan de essentie van de inhoud te komen.

1. E-mail van Theo Jansen, oud Lloyd-Bediende AD - 1 december 2019

Beste Ed, Hieronder mijn verklaring m.b.t. de actie Modjokerto-sloep en gelden. Ik hoop dat deze actie door velen zal worden ondersteund en ook resultaat zal hebben. Ik ga mij voor 2020 ook afmelden bij het KRL-museum aangezien ik er op deze wijze geen enkele betrokkenheid meer bij voel. De jaarlijkse bijdrage kan dan naar het Lloyd-Atelier gaan. Heb heden al de eerste bijdrage in de opbouwkosten overgemaakt. Heel veel succes en zodra het Lloyd-Atelier klaar is, hoop ik deze een keer te bezoeken. Veel succes en houd moed. Met vriendelijke groet aan jullie beiden. Theo Jansen

Antwoord e-mail van Ed - 15 december 2019

Beste Theo, Dank voor je sloep-support en je voornemen de bouw van het Lloyd-Atelier te gaan steunen! Na het 'opsparen' van al deze steunbetuigingen zal ik bij het nieuwe bestuur een petitie indienen in de hoop dat zij eindelijk een wijze koers gaan varen! Het moeilijke punt (waarmee zij zich ernstig in de vingers hebben gesneden) is dat zij, door de schenking, geen eigenaar meer van de Modjokerto-motorreddingssloep zijn. De nieuwe eigenaar kan doen wat hij wil omdat bij de schenking kennelijk geen voorwaarden zijn gesteld. Zoals je op foto's hebt gezien, heeft hij 'onze' sloep gewoon buitengekwakt in weer en wind! Wat je afmonstering betreft, kan ik aangeven dat je niet de enige bent. Het is een aardige gedachte van je om het aanmonstergeld jaarlijks mijn richting op te sturen. Even los van het feit dat dit uiteraard niet mijn bedoeling is, kan het belastingtechnisch ook niet zonder daarover belasting te moeten gaan betalen. Ik ben namelijk geen stichtingsvoorzitter meer maar weer gewoon particulier, met overigens dezelfde ambities en een gratis maandblad! Als je het Lloyd-Atelier een of enkele malen een opbouwdonatie wilt geven, houd ik me echter zeer aanbevolen. Wil je in dat geval in het Lloyd-Atelier magazine kijken, daar staat het banknummer aangegeven en de tekst bij die donatie. Omdat het dan om een bijdrage in de onkosten gaat, hoeft ik er geen belasting over te betalen. Nogmaals dank en groet, Ed van Lierde

2. E-mail van Willem van Hattem - 15 december 2019

Red de reddingssloep van de Modjokerto!

Antwoord e-mail van Ed - 15 december 2019

Beste Willem, Onze grote zorgen mooi gevisualiseerd, ik stuur een kopie naar de maker van dit schilderij: Harry van der Brugh! Dank voor steunbetuiging en groet, Ed van Lierde.

Onderstaande e-mail is naar aanleiding van de petitie die ik d.d. 12 december j.l. aan het bestuur heb opgestuurd.

2. E-mail van Maurice Piette, bestuurssecretaris van het Erfgoedcentrum - 17 december 2019

Geachte heer van Lierde, beste Ed,

Uw/Je mail met de petitie is afgelopen vrijdag in goede orde aangekomen. Afgelopen weekeinde had ik meerdere sociale verplichtingen, dus bij deze. Het betreft zeker een indrukwekkende zaak. Het bestuur zal zich er op zeer korte termijn over buigen. Met vriendelijke groet, Maurice Piette, secretaris "Koninklijke Rotterdamsche Lloyd" erfgoedcentrum.

Antwoord e-mail van Ed - 17 december 2019

Beste Maurice, Hartelijk dank voor je ontvangstmelding van onze Modjokerto-Petitie. We wachten af en hopen dat dit 'heikele' dossier vóór Kerstmis, met redelijke garanties, de wereld uit is. Ik heb zo het gevoel dat dit ook jouw wens zou zijn?! Met vriendelijke groet, Ed van Lierde.

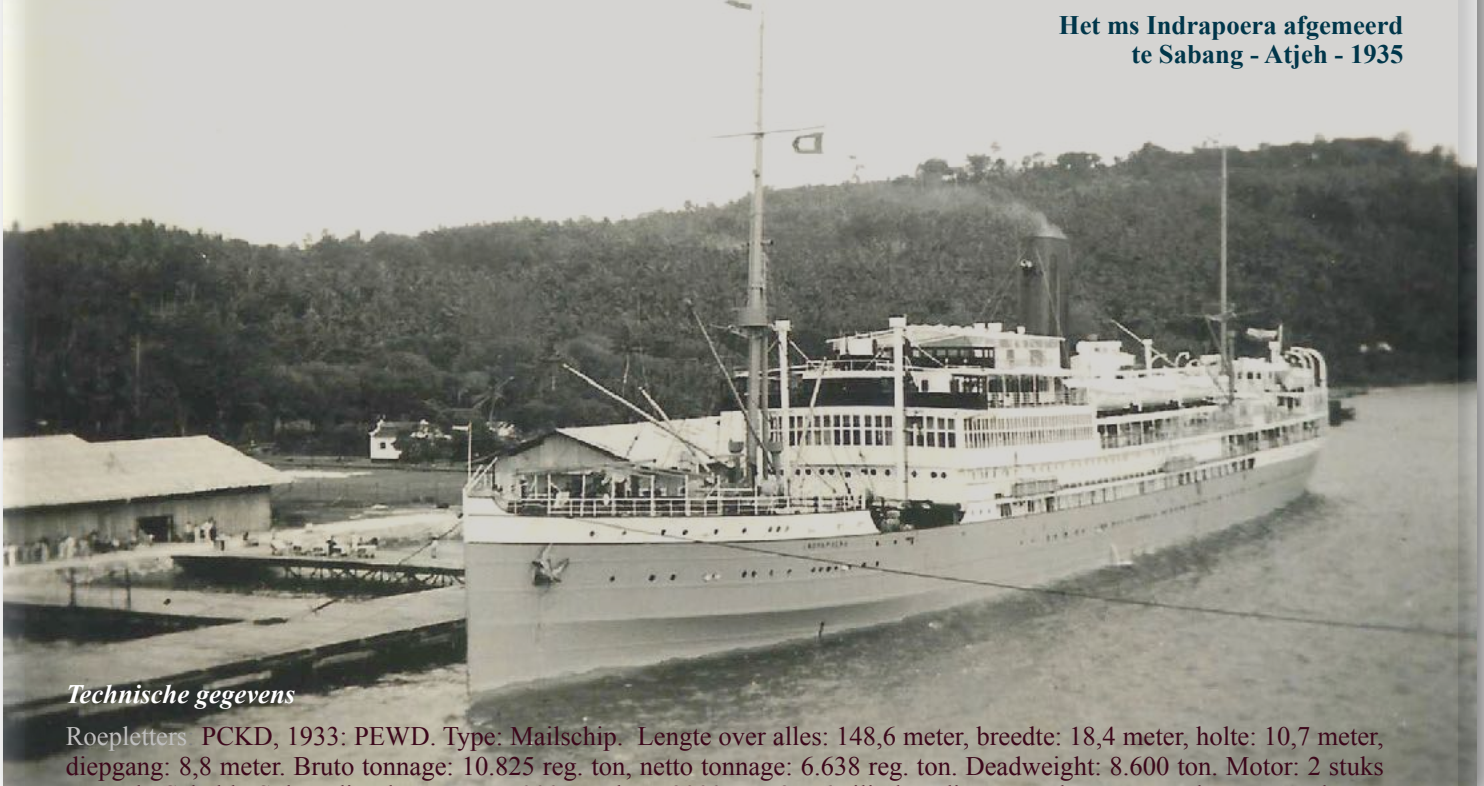
Wij roepen u hierbij graag op korte tekstbijdragen in de vorm van vragen, opmerkingen etc. te deponeren op het e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com waarna ik deze bijdragen plus antwoorden (indien niet te uitgebreid) zoveel mogelijk in het daaropvolgende magazine zal proberen te plaatsen. Wilt u in uw e-mail dan wel aangeven dat de tekst voor de rubriek **Flessenpost** is bestemd?

In dit nummer gaan we aandacht besteden aan een roemrucht Lloyd-passagiersschip, namelijk het ms Indrapoera, na het ms Kedoe het tweede motorschip van de Lloyd (af werf).

Karakteristiek

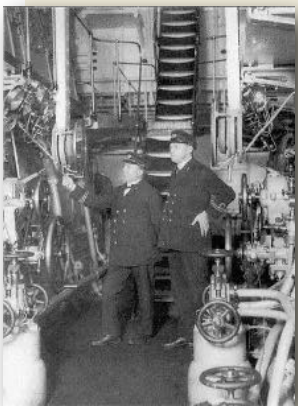
Nadat in februari 1924 de kiel van bouwnummer:178 bij de N.V. Koninklijke Maatschappij "De Schelde" te Vlissingen werd gelegd, verliet het mailschip in maart 1925 de helling als ms Indrapoera. Twee jaar na de kiellegging werd zij in januari 1926 opgeleverd. In de loop der jaren is er veel aan de grand old lady "gesleuteld", zo werd ze in 1931/1932 verbouwd (verlengd en van nieuwe motoren voorzien). In 1933 raakte het ms Indrapoera te Rotterdam, na een brand, zwaar beschadigd. Ze werd toen hersteld en voorzien van een nieuwe voorsteven. In 1940 werd het ms Indrapoera te Sydney tot troepentransportschip verbouwd en daarna voer het onder beheer van de Nederlandse regering. De Indrapoera kwam ongeschonden door de Tweede Wereldoorlog en werd in 1945 weer aan de Lloyd teruggeleverd. Tot slot werd ze in Vlissingen verbouwd tot vrachtschip met accommodatie voor 94 passagiers.

Het ms Indrapoera afgemeerd te Sabang - Atjeh - 1935

Technische gegevens

Roepletters PCKD, 1933: PEWD. Type: Mailschip. Lengte over alles: 148,6 meter, breedte: 18,4 meter, holte: 10,7 meter, diepgang: 8,8 meter. Bruto tonnage: 10.825 reg. ton, netto tonnage: 6.638 reg. ton. Deadweight: 8.600 ton. Motor: 2 stuks tweetakt Schelde-Sulzer dieselmotoren - 7000 PK, later 9000 PK. 2 x 6 cilinders die twee schroeven aandreven, goed voor een dienstnelheid van 15 mijl/uur, later 17 mijl/uur. Aantal passagiers: 1e klasse- 139, 2e klasse - 132, 3e klasse - 66 en 4e klasse - 34 personen (Totaal - 371, later teruggebracht tot 94 passagiers).

Technische proefvaart met Hoofdmachinist J.Jansen - 1926

Djongossen poserend in het stuurboord gangboard - 1948

KRL-brochure 1952

"Zonnetjeschieten" door alle Stuurlieden van het ms Indrapoera - 1954

N.V. ROTTERDAMSCH LLOYD
DIENSTREGELING 1934

Hierdoor deelen wij mede, dat het ms „Indrapoera,” in verband met de verbetering der stroomlijnen, voor de afvaarten van Batavia op:

24 Januari	} zal worden vervangen door het	ss. „SLAMAT“
18 April		
11 Juli	terwijl voor de afvaarten van het	
	ss. „Slamat“ van Batavia volgens de dienstregeling 1934 op	
14 Maart	} het ms. „INDRAPOERA“	zal worden ingelegd.
16 Mei		

De Agente:
N. V. INTERNATIONALE CREDIET- EN HANDELS-VEREENIGING „ROTTERDAM“
1665

Olieverfschilderij van J. van de Slot - 1948 ('Ed van Lierde-collectie')

koninklijke ROTTERDAMSCH LLOYD n.v.

T WAARDEBON T
UITSLUITEND GELDIG AAN BOORD VAN HET
M.S. „INDRAPOERA“
OP DE REIS VOLGENS VAARTABEL
EINIGENDE OP
ca. 10 SEPTEMBER 1953
Vijf Cent
NED. CRT.

5 CENT
5 CENT

Net verzilverbaar
SERIE GCF
koninklijke ROTTERDAMSCH LLOYD n.v.

Uit een van de 'Lloyd Mail's' van 1954

We gaan

RIJSTTAFELN

Dit is het artikel, dat wij in het vorige nummer aankondigden. Het is niet onze bedoeling een vaste rubriek te maken met recepten voor culinaire geneugten, tenzij de reacties zodanig zijn, dat wij niet anders zouden kunnen.
Red.

Bij het serveren van een zogenaamde rijsttafel is de hoofdschotel rijst. Een eerste vereiste is, dat de rijst goed gaar en droog is. Kleffe rijst is niet smakelijk en de bijgerechten verliezen dan hun pittige smaak.

Wij willen u hieronder allereerst een manier aan de hand doen om de rijst goed droog te krijgen.

Men neemt per persoon een opgehoopt kopje rijst en wast deze enige malen, totdat het water helder blijft. De rijst wordt hierna in een pan gedaan en ruim onder water gezet, zó, dat er ongeveer anderhalf vingerlid water boven de rijst staat. Voeg aan een hoeveelheid voor vier personen een afgestreken eetlepel zout toe en sluit daarna de pan goed af. Breng het water aan de kook en laat dit 2 tot 3 minuten goed doorkoken, waarna men het vuur kan temperen, zodat het water zachtjes blijft doorkoken.

Wanneer het water geheel door de rijst is geabsorbeerd, moet de rijst goed uitgedijd en droog zijn (ongeveer 15 tot 20 minuten).

Bij deze wijze van bereiding echter blijft in de pan een korst van verbrande rijst achter. Dit doet aan de smaak van de rijst niets af. Wij kunnen ons echter voorstellen, dat er huisvrouwen zijn, die deze korst liever willen vermijden en voor haar is de volgende methode aan te bevelen.

De hoeveelheden blijven dezelfde, doch nadat het water 2 tot 3 minuten heeft doorgekookt, neemt men de pan van het vuur en laat deze staan, totdat de rijst het vocht zo goed als geheel heeft geabsorbeerd. Daarna schept men de rijst over in een vergiet, hangt deze in een pan met kokend water, maar zo, dat het water niet door de gaatjes van de vergiet bij de rijst kan komen, en laat de rijst verder stomen, totdat deze gaar is en goed droog.

Bij de rijsttafel worden verschillende bijgerechten geserveerd. Voor vier personen kan men met vier tot zes bijgerechten volstaan. Bij een grote rijsttafel is het echter heel normaal, dat 20 of meer bijgerechten worden opgediend.

Hieronder laten wij een zeer smakelijk bijgerecht volgen:

SAMBAL GORENG UDANG.

Voor dit gerecht heeft men de volgende ingrediënten nodig:

- 3 Spaanse pepers, in reepjes gesneden;
- 1 grote ui, eveneens in reepjes gesneden;
- 2 partjes knoflook, fijn gesneden;
- 1/2 theelepel laos (wortelsoort);
- mespunt trasi (fijngestampte gedroogde vis en garnalen);

- 1 eetlepel slaolie (margarine kan ook gebruikt worden);
- 1 laurierblad;
- 1 daon djeruk purut (citroenschil kan ook zeer goed dienen);
- 2 kopjes melk;
- garnalen of lever of hardgekookte eieren in stukken gesneden;
- het vocht, waarin een tijd lang een stukje tamarinde heeft gewoekt;
- zout naar smaak.

Week de tamarinde in een kopje water. Fruit de Spaanse peper, ui, knoflook, laos, trasi en een mespuntje zout in de slaolie (of margarine). Voeg, als de ui goudbruin is, de gewassen garnalen, lever of stukjes hardgekookte ei daarbij, alsmede het tamarindevocht, de melk, het laurierblad en de daon djeruk purut (of citroenschil). Dek dit mengsel toe en laat het zachtjes stoven. Zorg er echter voor, dat de melk niet schift. Als de garnalen of de lever gaar zijn, is het gerecht gereed. Indien men eieren heeft gebruikt, laat men het zo lang stoven, totdat de melk zo goed als verdampt is en het mengsel is ingedikt.

SEMUR.

Men eet bij de rijsttafel heel graag een gerecht bereid van kip, runder- of kalfsvlees.

Hieronder geven wij u een tweede bijgerecht, waarin kip verwerkt is. In de plaats van kip kan men ook runder- of kalfsvlees gebruiken.

De ingrediënten zijn:

- kip, biefstuk of kalfsvlees;
- 1 grote ui, fijn gesneden;
- 2 partjes knoflook, fijn gesneden;
- 1/2 theelepel suiker;
- 2 eetlepels soja;
- 1/2 kop water;
- 1 1/2 eetlepel slaolie;
- zout en azijn naar smaak (men kan ook citroensap gebruiken);
- zwarte of witte peper naar smaak.

Braad de kip in vet, totdat deze goudbruin is. Zet de braadpan dan van het vuur en bereid in een andere pan het volgende mengsel. Fruit de fijngesneden ui, knoflook, suiker, zout en peper, totdat de ui goudbruin is; voeg daarbij het water en de soja en de kip. Dek de pan toe en laat de kip in dit sausje stoven, totdat deze gaar is.

Wij wensen de huisvrouwen veel succes toe met de bereiding van bovenvermelde gerechten en mochten zij in de smaak gevallen zijn, dan hebben wij nog enkele recepten liggen.

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

